

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatanko esitettyjä toimenpiteitä?

Emme kannata suurinta osaa esitetystä toimenpiteistä.

Kansallisen tason ratkaisuille tekoälyn tekijänoikeuskysymyksiin liittyen ei ole tarvetta. Tekoälyyn liittyvät tekijänoikeudelliset kysymykset ratkaistaan EU-tasolla ja kansainvälisillä sopimuksilla. EU:n tekoälyasetus sekä tekstin- ja tiedonlouhintaa sääntelevä DSM-direktiivi luovat kehikon tekoälyjärjestelmien kouluttamiseen ja käyttöön, eikä lisäsääntelylle ole tarvetta.

Vaikuttaminen Euroopan komission tekoälytoimiston suuntaan tulee olla kansallisella tasolla koordinoitua ja tapahtua ministeriöiden yhteistyössä esimerkiksi digitoimiston koordinoimana.

Emme kannata sertifiointijärjestelmää. Mustavalkoinen jako ihmisen tuottamiin ja tekoälyn tuottamiin sisältöihin ei ole mielekäs, koska tekoäly on mukana enenevässä määrin lähes kaikessa digitaalisessa tuotannossa. Muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä immateriaalioikeuksien suojaamisen fokus on siirrettävä tekijänoikeuksista tavaramerkkien ja mallioikeuksien suojaan.

Esitetty huoli henkilön äänen tai hahmon kopioimisesta niin sanottujen syvävääreennösteknologioiden avulla on aiheellinen, mutta se ei rajoitu luovan työn tekijöihin, eikä sitä myöskään siksi tule tarkastella ensisijaisesti tekijänoikeuskysymyksenä. Eurooppalaisen tekoälysyntelyn kehittyessä tulee tarkastella mahdollisuutta kieltää toisen äänen tai ulkonäön käyttäminen syvävääreennyksissä ilman lupaa.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Tekijänoikeusinfrastruktuurin, kansainvälisten standardien kehittäminen sekä ehdotus skaalautuvista ja reiluista tavoista hallita oikeuksia ovat perusteltuja. Suomella voi olla edelläkävijärooli tällaisen tekijänoikeusinfrastruktuurin kehityksessä. Päämääränä tulee olla, että teosten käyttöilupien hankkiminen ja käyttökorvauksien maksaminen helpottuu ja on myös automatisoitavissa.

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

Ministeriöiden välistä yhteistyötä tulee vahvistaa ja immateriaalioikeuksien sääntely keskittää työ- ja elinkeinoministeriöön. Tekijänoikeudet ovat kulttuuripolitiikan ytimessä, mutta yhtä lailla ne ovat elinkeinopolitiikkaa, missä tulee pyrkiä mahdollistamaan kasvu ja uudet innovaatiot. Aineettomiin oikeuksiin liittyvissä toimissa ministeriöiden yhteistyötä tulee vahvistaa.

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Pääsääntöisesti esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia. Tekoäly on mahdollisuus laajentaa luovaa ilmaisua ja saavuttaa uusia yleisöjä. Tekoälyn hyödyt mielikuvituksen ja inspiraation tukena on nähtävissä esimerkiksi kasvavan tekoälyavusteisen taiteen kentällä. Tekoälyn tuomaa merkittävää potentiaalia olisikin hyödynnettävä kulttuuri- ja luovilla aloilla entistä aktiivisemmin, ja tunnistettava sen mahdollisuudet laajemmin kuin vain työn tehostumisen kautta. Esimerkiksi tekoälyä vahvasti hyödyntävä peliala on liikevaihdollisesti suurin luovan alan toimiala. Suomalaisen kulttuuriosaamisen ja tekoälyosaamisen yhdistäminen voi luoda pohjan peliteollisuuden ohella myös muille uusille kulttuuriviennin aloille. Tekoäly voi tukea kulttuurivientiä myös demokratisoimalla luovan sisällön kansainvälistämistä. Kulttuurialan on oltava kiinni ajassa, ja tekoälyn hyödyntäminen on siksi nostettava esille merkittävänä mahdollisuutena.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

Panostukset tekoälyn hyödyntämiseen ja siihen liittyvään osaamiseen kulttuurialalla ovat esitetyistä toimista kaikkein tärkeimpiä.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Koulutus- ja tiedotustoimintaa ei tule tehdä pienryhmien raporteista huokuvalla uhkakeskeisellä lähestymistavalla, vaan tekoälyosaamisen kehittämiseen ja tekoälypohjaisten innovaatioiden vauhdittamiseen on panostettava rohkeasti myös kulttuurialalla.

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvitettäväksi?

Emme näe polttavaa tarvetta suurimmalle osalle ehdotetuista selvityksistä. Tekijänoikeuksien ja tekoälykehityksen risteämä on jatkuvan aktiivisen kansainvälisen tutkimuksen ja selvitystoiminnan kohteena, eikä aiheeseen nähdäksemme liity mitään sellaisia kansallisia erityispiirteitä, jotka perustelisivat kotimaisten niukkojen resurssien kohdentamista aiheen tarkasteluun.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Uudenlaisten ammattitaitojen ja ansaintamallien kehittäminen on olennaista myös kansallisesti, mutta siinäkin kysymme, että onko selvitys paras keino asian edistämiseen?

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

Hedelmällisintä on luoda uutta ymmärrystä luovien alojen ammattilaisten ja tekoälyammattilaisten yhteistyössä esimerkiksi AI Finland -verkoston puitteissa.

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

-

Poikola Antti
Teknologiateollisuus ry